

**ŞEHİTKAMİL İLÇESİ ÖZGÜRLÜK, BEYLERBEYİ ve
GÖKTÜRK MAHALLELERİ
1/25000 VE 1/5000 ÖLÇEKLİ REVİZYON NAZIM İMAR PLANI
PLAN AÇIKLAMA RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1.	GAZİANTEP İLİ VE PLANLAMA ALANI GENEL BİLGİLERİ.....	3
2.	GAZİANTEP İLİNİN ULAŞIM AĞINDAKİ YERİ.....	5
2.1.	KARA ULAŞIMI	5
2.2.	DEMİRYOLU ULAŞIMI.....	7
2.3.	HAVAYOLU ULAŞIMI.....	8
3.	GAZİANTEP İDARİ YAPISI	9
4.	GAZİANTEP' İN TARİHİ	11
5.	DOĞAL YAPI.....	14
5.1.	İKLİM ÖZELLİKLERİ.....	14
5.2.	JEOLJİK YAPI.....	16
5.3.	DEPREM DURUMU	18
6.	DEMOGRAİK YAPI.....	19
6.1.	NÜFUS	19
6.2.	EKONOMİK YAPI.....	20
7.	PLANLAMA ALANINA KONUMU VE ANALİTİK ÇALIŞMALAR	24
7.1.	PLANLAMA ALANININ KONUMU VE YAKIN ÇEVRESİ.....	24
7.2.	ANALİTİK ÇALIŞMALAR	25
8.	PLAN AMACI VE GEREKÇESİ.....	30
9.	MEVCUT İMAR PLANLARI.....	33
9.1.	MEVCUT 1/25000 ve 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI.....	33
10.	ÖNERİ İMAR PLANLARI	35
10.1.	1/25000 VE 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI VE KARARLARI.....	35

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Gaziantep İlinin Türkiye'deki Konumu	3
Harita 2: Gaziantep İl ve İlçe haritası.....	4
Harita 3: Karayolları 5. Bölge Haritası	6
Harita 4: Karayolları Genel Müdürlüğü 5. Bölge Gaziantep İl Haritası	6
Harita 5: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Bölge Haritası	7
Harita 6: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Haritası	8
Harita 7: Gaziantep İli İdari Yapısı	10
Harita 8: Jeoloji Haritası	17
Harita 9: Deprem Haritası	18
Harita 10: Gaziantep organize sanayi bölgesi haritası	21
Harita 11: Gaziantep ili maden haritası	23
Harita 12: Planlama alanının konumu	24
Harita 13: Planlama alanı ve yakın çevresi	24
Harita 14: Eğitim Analizi	25
Harita 15: Yükseklik Kuşakları Analizi	25
Harita 16: Bakı Analizi	26
Harita 17: Arazi Kullanım Analizi	26
Harita 18: Doğalgaz Boru Hattı	27
Harita 19: Düzbağ Boru Hattı Analizi.....	28
Harita 20: Ulaşım Analizi	28
Harita 21: Eşik Analizi	29
Harita 22: Gaziantep İl Bütünü 1950 sonrası imar planı.....	31
Harita 23: Mevcut 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı	33
Harita 24: Mevcut 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı	34
Harita 25: Mevcut ve öneri ulaşım aksları	37
Harita 26: Öneri 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı	37
Harita 27: Öneri 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı	38

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Satış cinslerine göre yol ağı (km)	5
Tablo 2: Gaziantep il bütünü yıllara göre nüfus değişim tablosu	19
Tablo 3: Şehitkamil ilçesi yıllara göre nüfus değişim tablosu ¹⁵	19

1. GAZİANTEP İLİ VE PLANLAMA ALANI GENEL BİLGİLERİ

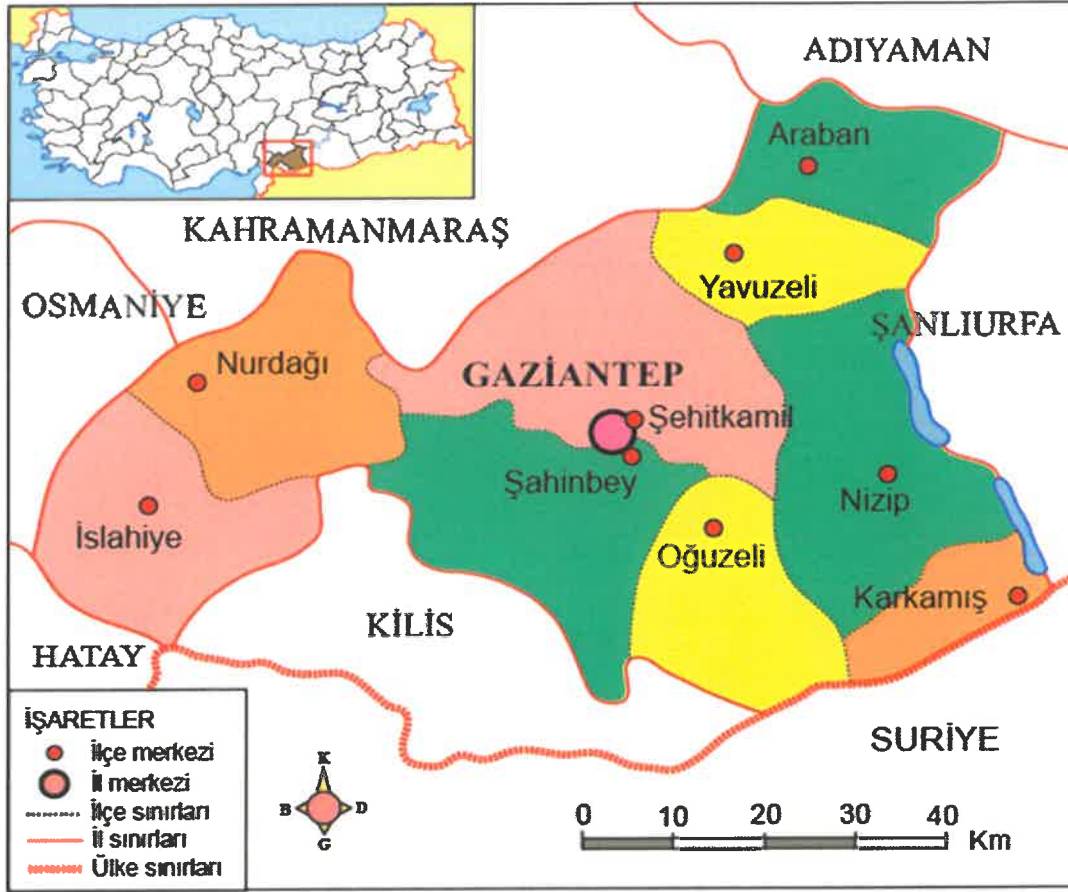
Gaziantep İli, Akdeniz Bölgesi'nden Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne geçiş alanında yer almaktadır. İlin doğuda kalan kısmı Güneydoğu Anadolu Bölgesi içinde, İslahiye, Nurdağı İlçeleri ile Şahinbey İlçesinin bir bölümü ise Akdeniz Bölgesinde kalmaktadır. İlk çağlardan bu yana insanlığın yerleşik yaşama geçtiği Mezopotamya bölgesinin bir parçası olan Gaziantep, ulaşım açısından da stratejik konuma sahiptir. İstatistiki bölgeler açısından bakıldığında ise Gaziantep İli, Adıyaman ve Kilis illeri ile birlikte Düzey-2 bölgelerden TRC1 istatiki bölge sınırları içinde konumlanmaktadır.

Gaziantep il sınırları içinde kalan alanların büyüklüğü 6870,83 km² olarak belirlenmiştir. Diğer yandan, Harita Genel Komutanlığı tarafından Türkiye Mülkî İdare Bölümler Haritası üzerinden yapılmış olan hesaplama göre ise il sınırları içindeki alanın büyüklüğü 6803 km² olarak belirlenmiştir. Gaziantep il sınırları, doğuda Fırat Vadisi, kuzeyde Pazarcık Ovaları, batıda Amanos Dağları'ndan oluşan doğal sınırlarla belirlenmiştir. Gaziantep İli, kuzeyde Kahramanmaraş İline bağlı Pazarcık İlçesi, kuzeydoğusunda Adıyaman İline bağlı Besni ilçesi, güneyde Suriye Devleti ile Kilis İli, güneybatıda Hatay iline bağlı Hassa İlçesi, doğuda Şanlıurfa İline bağlı Birecik ve Halfeti İlçeleri ve Fırat Nehri ile çevrelenmiştir.

Harita 1: Gaziantep İlinin Türkiye'deki Konumu¹

¹ https://tr.wikipedia.org/wiki/Gaziantep#/media/Dosya:Latrans-Turkey_location_Gaziantep.svg

Harita 2: Gaziantep İl ve İlçe haritası²

Gaziantep İli içindeki alanların havza sınırları açısından konumuna bakıldığında, ilin büyük bölümü “Fırat Havzası” içinde yer alırken bazı kesimlerin ise Asi ve Ceyhan olarak adlandırılan havzalar içinde yer aldığı görülmektedir. Merkez kenti oluşturan Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerinin büyük bölümü ile Araban, Yavuzeli, Nizip, Karkamış ve Oğuzeli ilçelerinin tamamı Fırat Havzası içinde kalmaktadır. Diğer yandan Gaziantep il sınırları içindeki ilçelerden, batı yönündeki İslâhiye İlçesi’nin tümü ile Nurdağı İlçesi’nin güneybatı bölümü ve merkez kent ilçelerinden Şahinbey İlçesi’nin batısında küçük bir bölümü Asi Havzası içinde yer almaktadır. Asi Havzası, Gaziantep İli içindeki bu alanlarla birlikte Hatay İli’ni kapsamaktadır. Gaziantep İli’nin kuzeybatı kesiminde yer alan Nurdağı İlçesi’nin güneybatısı Asi Havzası içinde kalırken diğer bölümleri ise Ceyhan Havzası içinde yer almaktadır. Ayrıca merkez kent ilçelerinden Şehitkamil İlçesi’nin batısında küçük bir bölümü de Ceyhan Havzası içinde kalmaktadır. Ceyhan Havzası, Gaziantep İli içindeki bu alanlarla birlikte Kahramanmaraş, Osmaniye illerinin tamamı ve Adana İli’nin bir bölümünü kapsamaktadır.

² http://cografyaharita.com/haritalarim/41_gaziantep_ili_haritasi.png

2. GAZİANTEP İLİNİN ULAŞIM AĞINDAKİ YERİ

Gaziantep, Anadolu ile Mezopotamya arasında yer aldığı için tarih boyunca hep ticaret yolları üzerinde yer almıştır. Bunlardan en önemlisi İpek Yolu'dur. Bu sebepten dolayı ilde kara ve hava ulaşımı çok gelişmiştir. Gaziantep'in denize kıyısı olmadığı için kentte deniz ulaşımı yapılamamaktadır. En yakın liman kentleri İskenderun ve Mersin'dir.

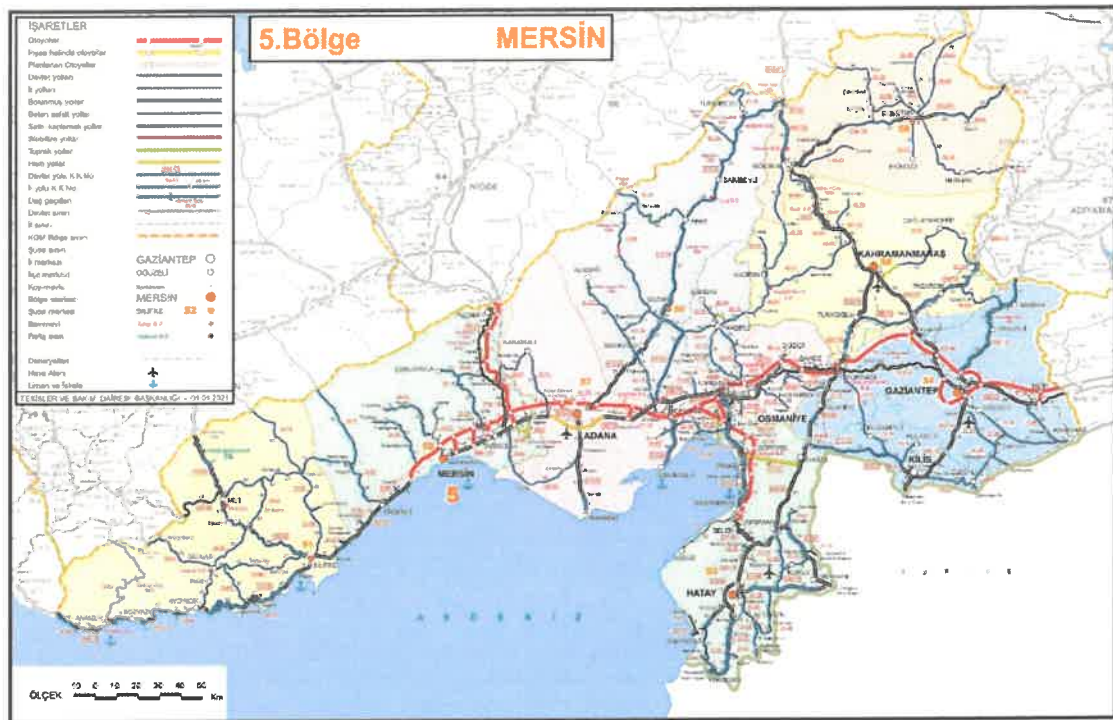
2.1. KARA ULAŞIMI

Gaziantep, karayolları açısından önemli bir kesişme noktası niteliğindedir. Gaziantep il sınırları içine ulaşan, il sınırlarından geçen ve İli Ülke ulaşım ağına bağlayan ana karayolu aksı, Tarihi İpek Yolu olan D-400 karayoludur. Mersin Limanı ile de bağlantı sağlayan, kentin içinden geçen bu yol, Ortadoğu'ya açılan kapı olması nedeniyle İli bölge içinde önemli konuma getirmiştir. Gaziantep, karayolu bağlantısı ile, Osmaniye üzerinden Adana'ya ve Mersin'e, Birecik üzerinden Şanlıurfa'ya, Narlı üzerinden Kahramanmaraş'a, Fevzipaşa üzerinden Antakya'ya, Kilis üzerinden Halep'e (Suriye), Kilis'ten ayrılan bir yolla Hassa üzerinden yine Antakya'ya ve Besni üzerinden Adıyaman'a bağlanmaktadır. Bu yollarla önemli bir kavşak noktasını oluşturan Gaziantep, karayolu ulaşımı yönünden toplanma ve dağılma noktası niteliğindedir. Gaziantep, tarih boyunca önemli ticaret yolları üzerinde olduğu için kara ulaşımında da çok gelişmiştir. Özellikle Avrupa'dan Asya ve Afrika'ya geçişi sağlayan E-24 otoyolu, kentin gelişiminde önemli rol oynar. Ancak ildeki en önemli yol Gaziantep-Adana-Tarsus Otoyolu'dur.

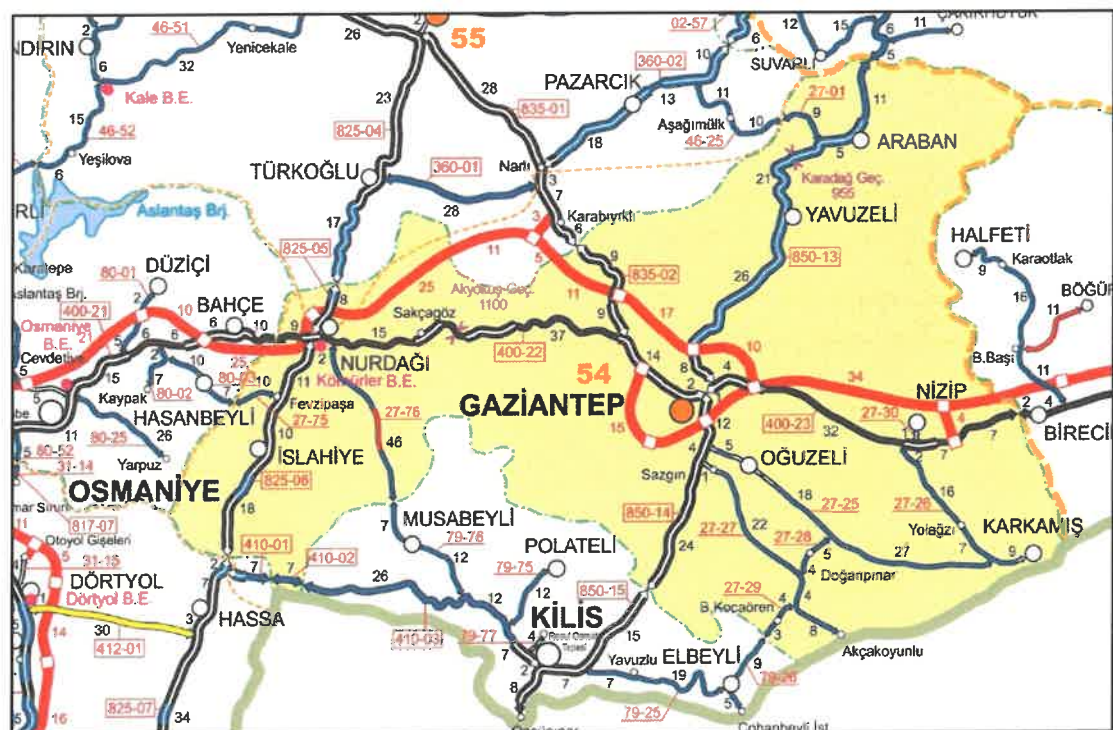
Tablo 1: Satış cinslerine göre yol ağı (km) ³

SATIŞ CİNSLERİNE GÖRE YOL AĞI (KM)								
GAZİANTEP	ASFALT YOLLAR			PARKE	STABİLİZE	TOPRAK	DİĞER YOLLAR	ŞEBEKE UZUNL.
	ASFALT BETONU	SATIŞ KAPLAMA	TOPLAM					
Otoyol	148	-	148	-	-	-	-	148
Devlet Yolu	240	75	315	-	-	-	-	315
İl Yolu	25	162	187	1	11	-	-	199
Toplam	413	237	650	1	11	-	-	662

³ <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Bolgeler/5Bolge/İller/İlGaziantep.aspx>

Harita 3: Karayolları 5. Bölge Haritası⁴

Harita 4: Karayolları Genel Müdürlüğü 5. Bölge Gaziantep İl Haritası⁵

⁴ <https://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionImages/KGMimages/Haritalar/b5.jpg>

⁵ <https://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionImages/KGMimages/Bolgeler/5Bolge/Iller/Gaziantep.jpg>

2.2. DEMİRYOLU ULAŞIMI

Gaziantep 1954 yılında ülke demiryolu ağına bağlanmıştır. Karayolunda olduğu gibi demiryolu bağlantısında da önemli güzergâhlar üzerinde yer almaktadır. Gaziantep'ten demiryolu ile yurtiçi bağlantılar sağlandığı gibi Irak ve Suriye ile de bağlantı sağlanabilmektedir. Gaziantep demiryolu ağı, TCDD Genel Müdürlüğü 6. Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde kalmaktadır. Adana-Malatya demiryolu hattı ilin kuzey kesiminden geçmekte olup bu hat üzerindeki Fevzipaşa ve Nurdağ istasyonları Gaziantep il sınırları içinde kalmaktadır. Fevzipaşa İstasyonu'ndan sonra Gaziantep il sınırları içerisinde güney yönünde İslahiye üzerinden Tahtaköprü'ye uzanan demiryolu hattı İslahiye İlçesi'ndeki sınır kapısından Suriye demiryolu hattına bağlanmaktadır. Fevzipaşa-Tahtaköprü demiryolu hattı 398 km. uzunluğundadır.

Adana-Malatya demiryolu hattı üzerindeki Narlı İstasyonu'ndan ayrılarak Gaziantep'e bağlanan hat ise ildeki en önemli güzergâhı oluşturmaktadır. Bu hat Narlı'dan itibaren Salmanlı ve Keleş istasyonlarından sonra Gaziantep il sınırları içindeki Akçagöze, Şehitarif, Başpınar, Dülük, Gaziantep, Mustafayavuz, Türkyurdu ve Nizip istasyonları üzerinden Karkamış'a bağlanmaktadır. Karkamış'tan sonra doğu yönünde devam eden hat Şanlıurfa ve Mardin il sınırlarından geçerek Nusaybin'e ulaşmaktadır. İl sınırları içinde var olan demiryolu ağı Gaziantep il merkezinden ve Organize Sanayi Bölgesi'nden de geçmektedir. Gaziantep demiryolu hattının Başpınar İstasyonu Organize Sanayi Bölgesi'ne hizmet vermekte olup yük taşımacılığı açısından önemli avantaj sağlamaktadır.

Harita 5: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Bölge Haritası⁶

⁶ <https://rayhaber.com/wp-content/uploads/2019/02/tcdd-yolcu-tasima-haritasi-2.jpg>

Harita 6: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Haritası⁷

Gaziantep'te raylı ulaşım oldukça gelişmiştir, kent merkezinde ulaşım gelişmiş tramvay ağı ile sağlanmaktadır. Gaziantep'te şu anda işleyen 3 tane tramvay hattı bulunmaktadır, 1.Etap Gar-Üniversite hattının yapımı 2008 yılında başlamış, 2010 senesinin haziran ayında hizmete girmiştir. daha sonra 2.Etap Karataş hattı yapılmış ve 3.Etap İbrahimli hattı da yapıp, 2013 yılında İbrahimli hattı hizmete girmiştir. Ayrıca Gaziantep'te 25 kilometrelik banliyö tren hattı olan Gaziray inşasında son aşamlara gelinmiştir. Gaziray Türkiye'nin en büyük metro projesinin alt yapısıdır. Ayrıca Gaziray'ın 5 kilometrelik bir kısmı yer altı metrosudur. Gaziray'ın tamamlanmasının ardından Gar-Şehir Hastanesi ve Gar-Onkolji Hastanesi arasında 2 farklı hatta metro projeleri yapılması planlar arasındadır.

2.3. HAVAYOLU ULAŞIMI

Kent merkezine 19,6 km uzaklıkta Oğuzeli ilçe sınırları içinde yer alan Gaziantep Havalimanı 1976 yılından bu yana hizmet vermektedir. 1993 yılında uluslararası nitelik kazanmış olan havalimanı iç hat, dış hat ve yük taşımacılığında ulaşım hizmeti sağlamaktadır. Havalimanı, 2006 yılında tamamlanan modernizasyon çalışmaları sonrasında uluslararası standartlara uygun hale gelmiştir. 2021 yılının aralık ayında, havalimanının eski terminal binasının yanına, yıllık 6 milyon kişiye hitap edecek, 6 körüklü yeni bir terminal binası açılmıştır.⁸

⁷ <https://static.tcdd.gov.tr/webfiles/userfiles/files/genel/tcddbolgehat.pdf>

⁸ https://tr.wikipedia.org/wiki/Gaziantep_Havaliman%C4%B1

3. GAZİANTEP İDARİ YAPISI

Her dönemde önemli yerleşim merkezi olma özelliğini koruyan, Gaziantep İli Cumhuriyet Döneminde de il statüsünü korumuştur. 1926 yılında Halfeti İlçesi bucak merkezine dönüştürülerek Şanlıurfa İline, buna karşılık Nizip Bucağı İlçe yapılarak Gaziantep İline bağlanmıştır. 1933 yılında Kahramanmaraş İlinden Pazarcık İlçesi ile Osmaniye İlinin kaldırılması sonucu buraya bağlı İslahiye İlçesi Gaziantep'e bağlanmış, bir süre sonra Pazarcık İlçesi tekrar Kahramanmaraş İline bağlanmıştır. 1946 yılında Oğuzeli İlçesi, 1957 yılında ise Araban ve Yavuzeli İlçeleri kurularak Gaziantep'e bağlanmıştır. 1987 yılında Gaziantep il merkezinde Büyükşehir Belediyesi kurularak, Merkezde Şahinbey ve Şehitkamil İlçeleri oluşturulmuştur. 1990 yılında Nizip İlçesi'nden Karkamış, İslahiye İlçesi'nden Nurdağı ayrılarak ilçe olmuştur. 1995 yılında Kilis İlçesi il haline getirilirken, Oğuzeli ilçesine bağlı Elbeyli Bucağı ve köyleri Kilis İline bağlanmıştır. Büyükşehir Belediyesi sınırları 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile genişletilmiş ve Oğuzeli İlçesi de Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ilçeler arasına katılmıştır.

06.12.2012 tarih 28489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6360 sayılı Kanun uyarınca Büyükşehir Belediye Kanunu'nda yapılan düzenleme ile 30 Mart 2014 Yerel Yönetim Seçimleri sonrasında, mevcut 16 Büyükşehir' in tamamında, İstanbul ve Kocaeli örneklerinde olduğu gibi il sınırları içindeki tüm alanların büyükşehir belediyesi sınırları içine alınması kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra il sınırları içindeki nüfus büyüklüğü 750.000 kişiyi geçen illerin de büyükşehir statüsüne alınması kabul edilmiş, bu kapsamda 14 ilde daha büyükşehir belediyesi kurulması kararlaştırılmıştır. Büyükşehir belediyelerine yönelik yapılan düzenleme ile 30 Mart 2014 Yerel Yönetim Seçimlerinin ardından büyükşehir/il sınırları içinde bulunan tüm belde belediyelerinin kapatılması, beldelerin ve köylerin mahalle statüsüne dönüştürülmesi de kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin sınırları il mülki sınırları haline gelmiş ve Gaziantep il sınırları içinde var olan 13 beldenin ve 439 köyün tüzel kişilikleri sona erdirilerek, bu yerleşme birimleri ilçe belediyelerinin sınırları içinde birer mahalleye dönüştürülmüştür. Yapılan düzenleme sonucunda Gaziantep il sınırları içindeki alanların geneline 9 ilçe belediyesi ve bir büyükşehir belediyesi olmak üzere 10 belediye tarafından hizmet verilmesi öngörülmüştür.⁹

⁹ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 1/25000 ölçekli nazım imar planı raporu

4. GAZİANTEP' İN TARİHİ

Gaziantep İli İlk Çağ'dan günümüze yerleşime konu olmuş Mezopotamya, arkeolojik ve kültürel değerler açısından oldukça zengindir. Öncelikle il'de ören yeri niteliği kazanmış, kazısı süren ya da henüz herhangi bir kazı çalışması yapılmamış antik dönem yerleşimlerine, höyüklere, Tümülüslere ilişkin alınmış tescil kararlarına yer verilirken bu kararların yanı sıra, arkeolojik alanlara ilişkin kısa tarihçe ve bulgulara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Yapılan arkeolojik araştırmalara göre Gaziantep ve çevresi Anadolu'nun ilk yerleşilen alanlarından biridir. Yöredeki ilk yerleşimlerin M.Ö. 10.000'lere tarihlenen Paleolitik Çağ'a uzandığı yapılan kazılarda ele geçen buluntulardan anlaşılmaktadır. Ayrıca bölgede Kalkolitik, Tunç, Mitanni, Hitit, Asur, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı dönemlerine ait buluntular da elde edilmiştir.

Mezopotamya ve Suriye ile Anadolu arasındaki önemli geçiş noktalarından bir olan Gaziantep'te, Dülük Köyü civarında yer alan Şarklı Mağara Paleolitik dönem insanların barındıkları yerdir. Burada yaşayan insanlar literatüre "Dolikien" adıyla geçmiş olan özel bir alet tipini geliştirmişlerdir. Kargamış, Sakçagözü, Yunus ve Turlu gibi merkezlerde ele geçen buluntular Neolitik dönemin varlığını kanıtlamaktadır. Tilmen, Gedikli, Şaraga, Tilbaşar gibi merkezler de Kalkolitik döneme ait yerleşmelerdir. Yörede Sakçagözü ya da Caba Höyük diye bilinen yerleşme yeri M.Ö. 5000-3000'lerde yaşanan Kalkolitik dönemi temsil etmektedir.

M.Ö. 3000-2000, Erken Tunç Çağına ait buluntular Gedikli, Tilmen Höyük, Sakçagözü ve Zincirli'de yapılan kazılarda ortaya çıkmıştır. Güneydoğu Anadolu'da M.Ö. 2000-1400 tarihlerinde Orta Tunç Çağı döneminde iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde Babil'e bağlı olan küçük Küçük Kent Devletleri bulunmakta, M.Ö. 1550 de Mitanniler bu devletler üzerinde egemen olmuş, Mitanniler' in egemenliği, M.Ö. 1400 de Anadolu'da kurulan Hitit yönetimi ile son bulmuştur. Geç Tunç Çağında (M.Ö. 1400-1200) Gaziantep Hitit Devleti'nin merkez kenti konumunda olan Gaziantep dışında, Dülük, Kargamış, Zincirli, Caba Höyük bölgedeki diğer önemli şehirlerdi. Gaziantep'in 10 km. kuzeybatısında yer alan Dülük kenti dini merkez olması nedeniyle diğerlerinden ayrılır. Ayrıca, İslâhiye'nin 20 km. güneybatısındaki Hititlerin heykel atölyesi olarak kullandıkları Yesemek, türünün dünyada tek örneğidir.

Frigya Devleti'nin kurulmasıyla Gaziantep bağımsız Hitit Kent Devleti durumuna gelmiştir. Bölge, Mezopotamya'da kurulan Asur Devleti M.Ö. 850 ile 612 arasında Asur

egemenliğinde kalmış, daha sonra Medler'in hâkimiyeti altına girmiş, M.Ö. 539–533 yılları arasında Perslerin eline geçen yöre Kapadokya Satraplığı'na bağlanmış, M.Ö. 333'te Büyük İskender'in Pers Devletini yıkmasından sonra da Roma İmparatorluğu'na bağlanmıştır. M.S. 395'e kadar Roma Dönemi egemen olmuştur. Romalılar, yerel halkın gelenek ve göreneklerine, dil ve dinlerine, günlük yaşantısına karışmadığından bu dönemde Dolikhe (Dülük), Kiliza (Kilis), Karus, Belkıs gibi kentler gelişmiştir. Roma İmparatorluğunun bölünmesinden sonra MS 636 yılına kadar Bizans İmparatorluğunun yönetimi altında kalmıştır. Bölge, Halife Ömer zamanında, 639'da Antep, Dülük, Merziban, Raban, Tılbaşar Kaleleri Bizanslılardan savaşız alınmıştır. Abbasiler döneminde Gaziantep sınırda kurulan askeri bölgelerden biridir. Birçok kez savaş olmuş Bizans ve İslam topluluğu arasında el değıştirmiştir.

11. yüzyıl sonlarına doğru Oğuzlar soyunda olan Türkmenler devamlı olarak yerleşmeye başlamışlardır. 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra bölgede Selçuklu İmparatorluğuna bağlı bir Türk Devleti kurulmuştur. 1270 yılında Moğolların istilasıyla yıkılan kent, daha sonra Dulkadiroğullarının (1389) ve Memlûklülerin (1471) eline geçmiştir. 1516 yılında Yavuz Sultan Selim tarafından Memlûklüler'e karşı yapılan Mercidabık Meydan Savaşı'ndan sonra Gaziantep ve yöresi Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetimine girmiştir

Osmanlılar idaresinde önce Zulkadriye (Maraş) eyaletine bağlı bir sancak merkezi, daha sonra, 1818'de Maraş vilayetinden alınarak bir kaza halinde Halep Eyaleti Merkez Sancağı'na bağlı kaza merkezi olmuştur. 1516'da Osmanlıların eline geçtikten sonra Osmanlıların yükselme devri, Gaziantep içinde yükselme devri olmuştur. Bu devirde yapılmış cami, mescit, medrese, han ve hamam sayısı oldukça çoktur. Kent yalnızca imar yönünden değil üretim, ticaret ve el sanatları yönünde de ilerlemiş ve Avrupa'ya dokuma satar duruma gelmiştir.

Kentin ticaret yolları üzerinde olması, çeşitli ürünlerin ve halkın ticaretle uğraşması nedeniyle Gaziantep, Osmanlılar devrinde bölgesel bir merkez durumuna gelmiştir. Osmanlıların gerileme devrinde ise Gaziantep de karışıklıklar olmuş, çeşitli başkaldırmalar görülmüştür. Kent, 1818'de kuraklık, 1821'de deprem, 1826'da veba salgını ve 1839'da Mısır Valisi Kavalı Mehmed Ali Paşa'nın Oğlu İbrahim Paşa'nın saldırısından geniş ölçüde etkilenmiştir.

1918'de Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Harbinde yenilgiyi kabul etmesi üzerine imzaladığı Mondros Mütarekesi sonucunda 1919'da önce İngilizler tarafından işgal edilen kentin Fransızlara devredilmesiyle işgalin sürekli olduğu anlaşılmıştır. Kent halkı, hiçbir

kuvvete ve desteğe güvenmeden sadece istiklal ve hürriyet emeliyle 1 Nisan 1920 de direniş başlanmış, 25 Aralık 1921’de de işgalden kurtulmuş, Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Antep Savunması, Ulusal Kurtuluş Savaşı tarihimizde yiğitlik, kahramanlık ve fedakârlığın ulaşılmaz abidesi olmuştur. 6 Şubat 1921’de T.B.M.M. tarafından kente “GAZİ” lik unvanı verilmiştir.¹¹

¹¹ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 1/25.000 ölçekli nazım imar planı raporu

5. DOĞAL YAPI

5.1. İKLİM ÖZELLİKLERİ

Gaziantep İlinde iklim, Akdeniz ve Doğu Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş iklimi özelliği göstermekle birlikte il daha çok Akdeniz ikliminin etkisindedir. İlin güney bölgeleri Akdeniz ikliminin etkisinde olduğundan genel olarak yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlıdır.

İl en fazla yağışı kış ve ilkbahar aylarında alır. Özellikle Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında hava oldukça sıcak; Aralık, ocak ve şubat aylarında ise soğuktur. Ölçülen en yüksek sıcaklık 44.0 °C, en düşük sıcaklık ise -17.50 °C'dir. İlin batısındaki İslâhiye ve güneyindeki Oğuzeli İlçesi ile güneydoğusundaki Nizip İlçesi'nde Akdeniz iklimine yakın bir iklim tipi egemendir. Buna karşın, ilin kuzeydoğusundaki Sof Dağları ve Gaziantep Platosunun yüksek kesimlerinde yer alan Araban ve Yavuzeli ilçeleri ise daha sert bir iklimin etkisi altındadır.

Gaziantep ilinin çok büyük bir bölümü Güneydoğu Anadolu step alanı içinde kalmaktadır. İlin kuzeybatı kesimi ise Akdeniz bitki örtüsü ile Güneydoğu Anadolu step örtüsü arasında bir geçit alanı durumundadır. Güneydoğu Anadolu step alanının batısındaki Gaziantep il toprakları stepin asıl çekirdek alanı ile Akdeniz ikliminden etkilenen yağışlı kıyı şeridi arasına sıkışmıştır.

Yaz aylarında, gün içerisindeki basınç farklılığı nedeniyle Nur Dağları üzerinden doğuya doğru, Nisan ayında başlayarak ağustos ayı sonlarına kadar devam eden özellikle öğleden sonra etkili olan yerel rüzgâr günlük hayatı etkiler.

Gaziantep'te en sıcak ayın temmuz ayı olduğu ve en soğuk ayın ise ocak ayı olduğu görülür. Uzun yıllar ortalamasına göre en yüksek sıcaklık 35,2 °C ile temmuz ve ağustos ayında gerçekleşmiştir. En düşük sıcaklık ise -0,7 °C ile ocak ayında gerçekleşmiştir. Uzun yıllar ortalama sıcaklık değerleri Gaziantep merkezde 14,5 °C, İslâhiye de ise 16,7 °C'dir. Ortalama sıcaklık değerleri de batıdan doğuya azalmaktadır. Gaziantep yarı karasal bir iklim yapısına sahip olduğundan yazları oldukça kurak geçmektedir. Haziran ayının son haftası başlayıp Temmuz ve Ağustos ayları oldukça kurak geçer ve Eylül ayının son haftasına kadar devam eder.

Gaziantep meteoroloji istasyonunun 32 yıllık verilerine göre yılın hâkim rüzgârı güney batı (lodos) rüzgârlarıdır. Kış mevsiminde Gaziantep yöresi Doğu Anadolu üzerinde yerleşen antisiklon sahasından, İskenderun Körfezindeki siklon sahasına doğru akan hava hareketlerinin etkisinde kalır. Bu nedenle Gaziantep yöresinde kış aylarında kuzey doğu (poyraz) rüzgârları hâkimdir, yağış getirir. Yaz aylarında kuzey batı (karayel) mevsimin hâkim rüzgârıdır. Eylül ve ekim aylarında güney batı (lodos) ve batı rüzgârı hâkimdir. Kasım ayında artık kuzeydoğu (poyraz) rüzgârı diğer rüzgârlardan daha fazla hissedilir.

Nisan ayında Gaziantep yöresi, Doğu Akdeniz'den Basra Körfezi civarı ile Belüçistan siklon mıntıkalarına doğru gitmekte olan hava akımları tesiri altındadır. Batı tarafındaki hava akımları yaz aylarında sıcaklık getirir.

Gaziantep'te bulutlu günlerin yoğun olarak yaşandığı aylar bahar aylarıdır. Uzun yıllar verilerine göre en fazla bulutlu gün tespit edilen aylar Nisan ve Mayıs ayları olarak belirlenmiştir. Gaziantep İl'inde ortalama güneşlenme süresi en fazla 10,8 saat ile Temmuz ayında gerçekleşmektedir. Güneşlenme süresinin en az olduğu ay ise 3,6 saatlik ortalama ile Aralık ve Ocak aylarıdır.

İlde en fazla nem %97 ile Şubat ayında gerçekleşmiştir. En az nem kaydedilen ay ise %17,77 değeri ile Temmuz ayıdır. Dönemsel olarak değerlendirildiğinde kış ayları Ekim-Mayıs döneminde nem oranı göz önüne alındığında en kurak dönem olan Haziran-Ağustos dönemi nem oranının en aza düştüğü dönemdir.

En fazla yağış Aralık ve Ocak aylarında olmaktadır. En az yağışın düştüğü dönem Mayıs-Eylül dönemidir. Uzun yıllar ortalamasına göre en fazla yağış Aralık ayında 258,9 kg/m² olarak gerçekleşmiştir. En az yağış 0,1 kg/m² ile Temmuz ayında gerçekleşmiştir.

İlçeler itibarıyla değerlendirildiğinde: İlde uzun yıllar yağış ortalaması en az yağışın 328,2 mm ile Karkamış'ta en fazla yağışın 840,0 mm ile İslahiye'de olduğu Gaziantep il genelinde ortalama 569,27 mm'dir. Aylık en yüksek yağış Aralık, en düşük yağış ise Temmuz ayında görülmektedir.

İl içindeki farklı meteoroloji istasyonlarının verileri incelendiğinde, yıllık ortalama yağış miktarlarının batıdan doğuya ve kuzeyden güneye doğru belirgin bir azalma gösterdiği belirlenmiştir. Yıllık ortalama yağış miktarları, merkezde 574 kg/m², İslâhiye'de 850,7 kg/m², Oğuzeli'nde 465,1 kg/m², Nizip'te 464 kg/m²'dir.

İlde yıllık ortalama kar yağışlı gün sayısı Merkez’de 6.2, İslahiye ve Oğuzeli’nde 2.8, Nizip’te 2.2’dir. Karla örtülü ortalama gün sayısı Merkezde 11.9, Oğuzeli’nde 5.5, İslahiye’de 4.4, Nizip’te 2.4’tür. Donlu geçen ortalama gün sayısı Merkez’de 55.7, İslahiye’de 17.6 gündür. 2001 yılı Aralık ayında 1945 yılından sonra en fazla yağış 259 kg/m² olarak gerçekleşmiştir.

İlin batı, kuzeybatı ve kuzeydeki yüksek ve dağlık kısımlar ise en fazla yağışın düştüğü yerlerdir. Yağış miktarı doğuda Fırat Nehrine, güneyde Suriye sınırına doğru azalır. İlde her yıl düşen yağış çok istikrarsızdır. Bir yıl artan yağışın diğer yıl yarıdan aşağıya düştüğü çok olmuştur. Üst üste kurak geçen yıllara da rastlanır.¹²

5.2. JEOLojİK YAPI

Gaziantep Kentinin yerleşim alanı, tersiyer yaşlı kireç taşları, kuaterner yaşlı alüvyonlardan oluşmaktadır. Sırtlar ve tepelik alanlar killi, tebeşirli kireçtaşları ile örtülüdür. Vadi tabanları ve düzlüklerde alüvyon yoğundur.

Gaziantep kentinin jeolojik yapısı, tersiyer yaşlı kireç taşları ile, kuaterner yaşlı alüvyonlardan oluşmaktadır. Yerleşme alanı genelde killi, tebeşirli kireçtaşları ile kaplıdır. Akarsu yatakları ise alüvyon malzemeleri ile örtülüdür. Kireçtaşları zemin özellikleri bakımından yumuşak kayadan, sert kayaya kadar değişken bir karakter taşımaktadır. Bu birim üzerinde inşa edilecek yapılarda zemin problemi beklenmemektedir. Kireçtaşları genel olarak killi ve tebeşirli olması, yeraltı suyu bakımından akifer özelliği taşımamaktadır. Bu kayaçlarda, yeraltı suyu derinlerde olup, özgül debi; 0.5-2 lt/sn/m civarındadır.

Alüvyon zeminlerde yapı temelleri ise, alüvyon altında bulunan ve fazla derinde olmayan marn veya kalkerlere kadar indirilmelidir. Alüvyon kalınlığının fazla olmaması ve alttaki marnlı seviyenin geçirimsiz bir bölge teşkil etmesi sonucu bu alanlarda yağışlı mevsimlerde su birikmesi mümkün görüldüğünden, su basmanlarının buna göre yapılmasında yarar vardır.

¹² Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 1/25.000 ölçekli nazım imar planı raporu

5.3. DEPREM DURUMU

En son 1996 yılında yürürlüğe giren Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası, AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı tarafından yenilenmiş, 18 Mart 2018 tarih ve 30364 sayılı (mükerrer) Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır. Yeni harita 1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye deprem haritasına göre Gaziantep ili ağırlıklı olarak 0.0-0.2 yer ivmeli düşük seviyeli alanda kaldığı görülmektedir.

Harita 9: Deprem Haritası¹⁴

¹⁴ <https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi>

6. DEMOGRAFİK YAPI

6.1. NÜFUS

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) göre Gaziantep İli 2021 nüfusu 2.130.432 kişi olup, Büyükşehirler içinde 9.sırada yer almaktadır. 2012’de 6360 nolu kanun ile Büyükşehir Belediye sınırları İl sınırlarına genişletilmiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi nüfusu (il nüfusu) 2021’de 2.130.432 kişidir. İl geneli nüfus ve Şehitkamil ilçe nüfusu yıllar itibariyle sürekli artış göstermiştir. İl bütünü nüfus artış hızı 2021 yılında %13,84’(binde) iken Şehitkamil ilçe nüfusu 2021 yılı artış hızı %26,97 (binde)’dir.

Tablo 2: Gaziantep il bütünü yıllara göre nüfus değişim tablosu¹⁵

YILLAR	NÜFUS
1980	808.697
1985	966.490
1990	1.140.594
2000	1.285.249
2005	1.478.480
2010	1.700.763
2015	1.931.836
2020	2.101.157
2021	2.130.432

Tablo 3: Şehitkamil ilçesi yıllara göre nüfus değişim tablosu¹⁵

YILLAR	NÜFUS
1990	267.177
2000	411.186
2007	558.821
2010	626.913
2015	726.831
2020	817.492
2021	839.553

¹⁵ <https://www.tuik.gov.tr/>, 2022

6.2. EKONOMİK YAPI

Gaziantep ulaşım olanakları ve liman kentlerine yakınlığı sebebiyle ekonomik açıdan Türkiye'nin en zengin kentlerindendir. Gaziantep'teki en önemli geçim kaynakları tarım, sanayi ve ticarettir. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin tamamlanması ile kentte tarımın daha gelişmesi planlanıyor.

- **Tarım ve Hayvancılık**

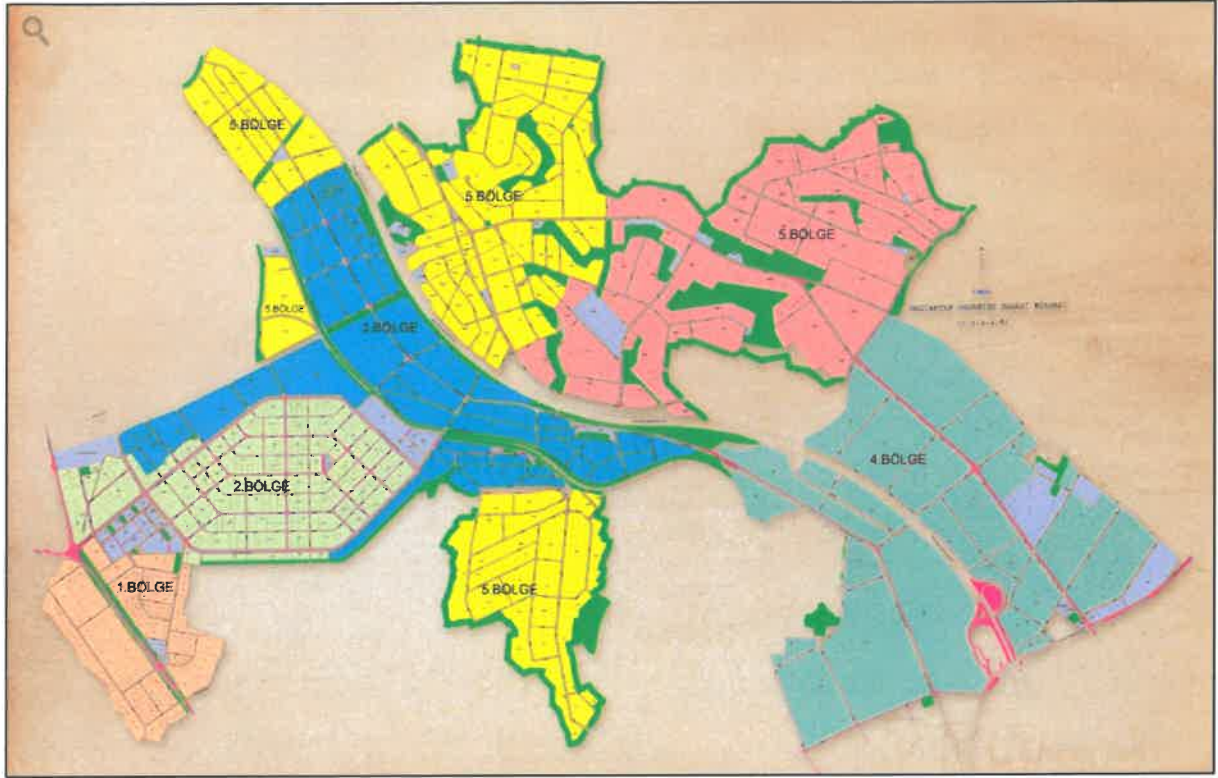
Tarımsal faaliyetler ilimiz ekonomisinde önemli yer tutmaktadır. Yaz aylarında yağış oranının az olması nedeniyle tarımsal faaliyetlerden istenen verim tam anlamıyla elde edilmemektedir. İlimiz bütününde faaliyeti sürdürülen en önemli tarım ürünlerinin başında antepfıstığı gelmektedir. Ülkemizde antepfıstığı üretiminin büyük bölümü ilimizde yapılmakta olup Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü ilimizde yer almaktadır. Antepfıstığı üretiminin yanı sıra ilimizde zeytin, üzüm, sarımsak gibi ürünlerin üretimi de yapılmaktadır. İlimizde tarımsal faaliyetler gibi hayvancılık faaliyetleri de önemli yer tutmakta olup mera alanlarının varlığı ve yapısı doğrultusunda küçükbaş hayvan yetiştiriciliği daha fazladır.

- **Sanayi ve Ticaret**

Bölgede sanayileşme yaklaşık 1960 yıllardan itibaren başlamakta olup 1. Organize sanayi bölgesi kuruluşu 1969 yılıdır. 1960 yıllardan itibaren günümüze kadar sanayileşme Gaziantep ilimizde hız kazanarak sürekli bir gelişim halindedir. Halihazırda Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi 5 bölgeden meydana gelmektedir. Ayrıca Gaziantep organize sanayi bölgeleri dışında serbest bölgede bulunmakta ve kentin gelişiminde önemli bir paya sahiptir. Önemli ulaşım bağlantıları çevresinde yer seçen organize sanayi bölgesi ve kullanımları İskenderun ve Mersin limanlarını, Gaziantep Havalimanını ve karayollarını ithalat ve ihracatta etkin bir şekilde kullanmaktadır.

Türkiye'nin Ortadoğu'yla olan ticaretinde önemli bir merkez konumunu üstlenen, kendine özgü sanayileşme modeli, yarattığı potansiyel ve artan yatırımlarla bir sanayi kenti haline gelen Gaziantep; günümüzde yaklaşık 43.250.000 m²'lik alanıyla Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgesi halindedir. Gaziantep organize sanayi bölgesi 5 bölgeden oluşmakta olup 1. 2. 3. ve 4. Bölge organize sanayi bölgesi %100 doluluk oranına sahipken 5. Bölge organize sanayi bölgesi %40'lık doluluk oranına ulaşmıştır. Gaziantep organize sanayi bölgesi 1148 işletmesiyle yaklaşık 240.000 kişiyi istihdam etmektedir. Organize sanayi bölgesi

içerisinde yer alan firmalar dünya genelinde 175 ülkeye 8 milyar doları aşkın ihracat gerçekleştirmektedir.¹⁶

Harita 10: Gaziantep organize sanayi bölgesi haritası¹⁷

- **Madenler ve Enerji Kaynakları**

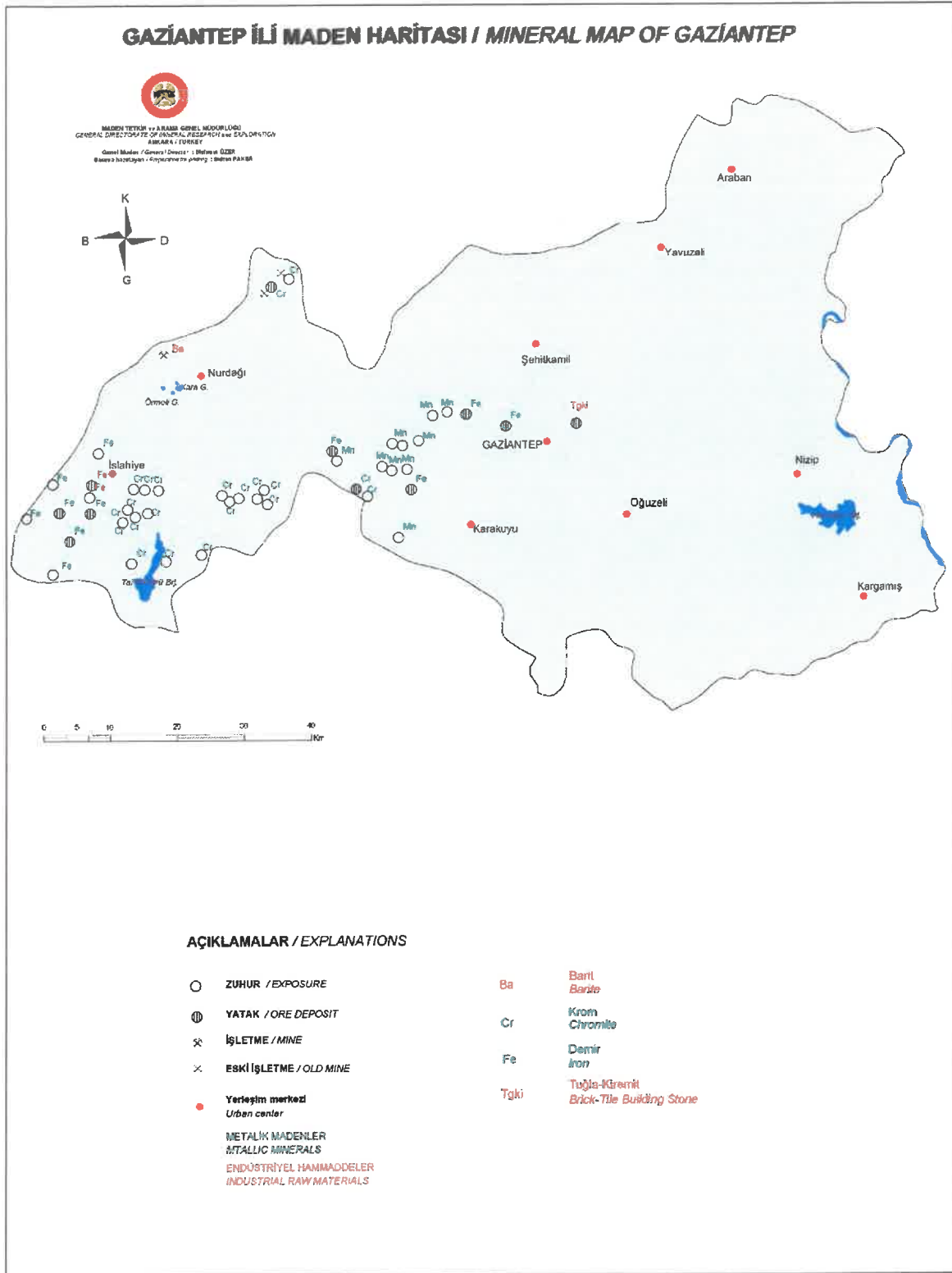
Coğrafi konum olarak Gaziantep ili, Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleştiği noktada yer alır. Suriye'ye komşu bir sınır ili olan Gaziantep'in büyük bölümü Akdeniz Bölgesinin doğu kesiminde, bir bölümü de Güney Doğu Anadolu bölgesinin batısında yer alır. Bölgede allokton ve otokton kaya birimleri gözlenir. Bölgede yüzeyleyen allokton kaya birimleri Karadut ve Koçali karmaşıkları ile bunları tektonik olarak üzerleyen ofiyolit napından ibarettir. Otokton birimler ise Maastrihtiyen-Alt Miyosen yaşlı ve yaklaşık 1800 m kalınlıkta bir istifte temsil edilir. İstif tabanda Besni formasyonu ile başlar. Bu birim uyumlu olarak kumtaşı ve killi kireçtaşı ara katkılı marndan oluşan Germav formasyonu tarafından izlenir. Beşenli formasyonu yerel bir uyumsuzlukla önceki birimleri üzerler. Altan üste doğru; Alt Eosen yaşlı, Gerciş formasyonu; Eosen yaşlı, killi çakıllı marn ve çakıllı kireçtaşından oluşan Ardıçlı Tepe formasyonu ve dolomitikçörtlü kireçtaşından oluşan Hoya formasyonu; Üst

¹⁶ <https://gaosb.org/tr/genel-sayfa/bolgeler/genel-bilgi-14.html>

¹⁷ <https://gaosb.org/tr/genel-sayfa/bolgeler/bolge-krokisi-17.html>

Eosen-Oligosen yaşı kireçtaşı ile tebeşirli kireçtaşından oluşan Gaziantep formasyonu ve Oligosen-Alt Miyosen yaşı Fırat formasyonu yerel bir uyumsuzlukla önceki birimleri izler. Orta-Üst Miyosen akarsu-göl çökellerinden oluşan Şelmo Formasyonu, Üst Miyosen yaşı Yavuzeli Bazaltı ve Pliyosen akarsu-göl çökellerinden oluşan Harabe Formasyonu yaşı birimler üzerinde uyumsuz olarak yer alır. Gaziantep ilinin başlıca metalik madenleri manganez, demir, krom ve alüminyumdur. Manganez ve demir cevherleşmeleri genellikle Şahinbey ilçesinde yer alırken, krom cevherleşmelerine İslâhiye ve Nurdağı ilçelerinde rastlanmaktadır. Bu yörelerdeki krom cevherleşmelerinin sayısı çok fazla olmakla birlikte, çoğunlukla rezervleri birkaç bin tonla sınırlı küçük boyutlu zuhurlar şeklindedir. Ayrıca İslahiye ilçesindeki bir diğer metalik maden cevherleşmeleri ise boksit yatak ve zuhurlarıdır. İlçedeki boksit yataklarının % Al_2O_3 ve % Fe_2O_3 tenörleri 28-45 ve 28-35 arasında değişmekte olup, yataklarda toplam 95.800.000 ton mümkün boksit rezervi tespit edilmiştir. İslâhiye-Dörtüol-Payas arasında uzanan kuşak boyunca sedimanter tip demirli boksit yatakları belirlenmiş olup, potansiyelleri yüksek olmasına karşın yatak içinde homojen dağılım göstermeyen demir ile alüminyumun birbirlerinden ayrılması konusunda teknolojik sorunlar söz konusudur. Şahinbey ilçesindeki manganez cevherleşmeleri %30-49 arasında değişen Mn tenörüne sahip olup, bu ilçede toplam 45.200 ton manganez rezervi tespit edilmiştir. Şahinbey-Şemlik Köyü'nde de ortalama %59,25 Fe, %3,75 SiO_2 ve %11,75 S tenörlü 13.650 ton görünür demir rezervi belirlenmiştir. Ancak kükürt ve silis içeriğinden dolayı ekonomik değildir. Bölgede tuğla-kiremit, dolomit ve yapı malzemelerine yönelik bazı çalışmalar yapılmıştır. Fakat ekonomik olabilecek özellikte bir yatağa rastlanmamıştır. Yapılan çalışmalarda Nurdağı ilçesi, Kartalköy sahasında 27°C sıcaklık ve 1 lt/sn debiye sahip bir jeotermal kaynak tespit edilmiş olup, alanın yeterli potansiyeli bulunmamaktadır ancak alanda bulunan sıcak su kaynağının kaptajı yapılarak kaplıca ve içmece amaçlı kullanılmaktadır.¹⁸

¹⁸ https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden_potansiyel_2010/Gaziantep_Madenler.pdf

Harita 11: Gaziantep ili maden haritası¹⁹

¹⁹ <https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/hizmetler/maden-haritalari/gaziantep.pdf>

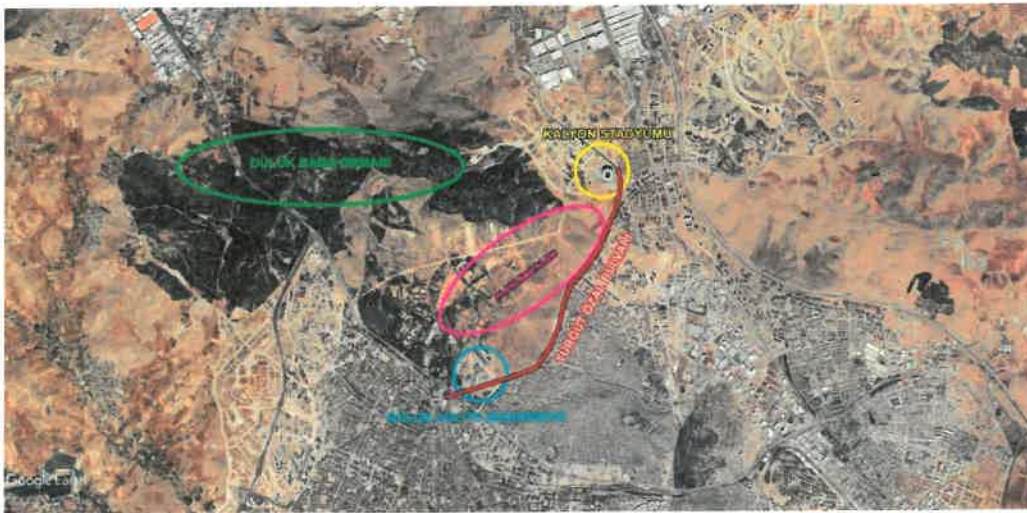
7. PLANLAMA ALANINA KONUMU VE ANALİTİK ÇALIŞMALAR

7.1. PLANLAMA ALANININ KONUMU VE YAKIN ÇEVRESİ

Planlama alanı Şehitkamil İlçe sınırları içerisinde kalmakta olup Turgut Özal Bulvarının kuzeybatısında, Kalyon Stadyumunun güneybatısında, Dülük Baba Ormanının güneydoğusunda, D-400 karayolunun ve Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesinin Kuzeydoğusunda yer almaktadır.

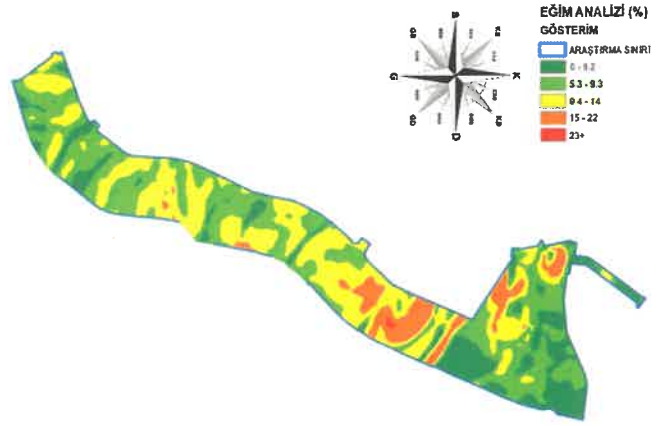
Harita 12: Planlama alanının konumu

Harita 13: Planlama alanı ve yakın çevresi

7.2. ANALİTİK ÇALIŞMALAR

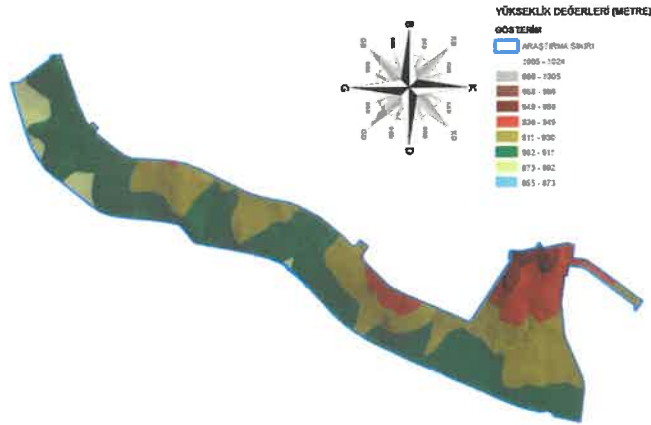
- Eğim Analizi

Harita 14: Eğim Analizi

Planlama alanına ilişkin yapılan eğim analizi sonucunda alanın eğim düzeyi %0-20 arasında değiştiği gibi bazı yerlerde %20' nin üzerine çıkabildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

- Yükseklik Kuşakları Analizi

Harita 15: Yükseklik Kuşakları Analizi

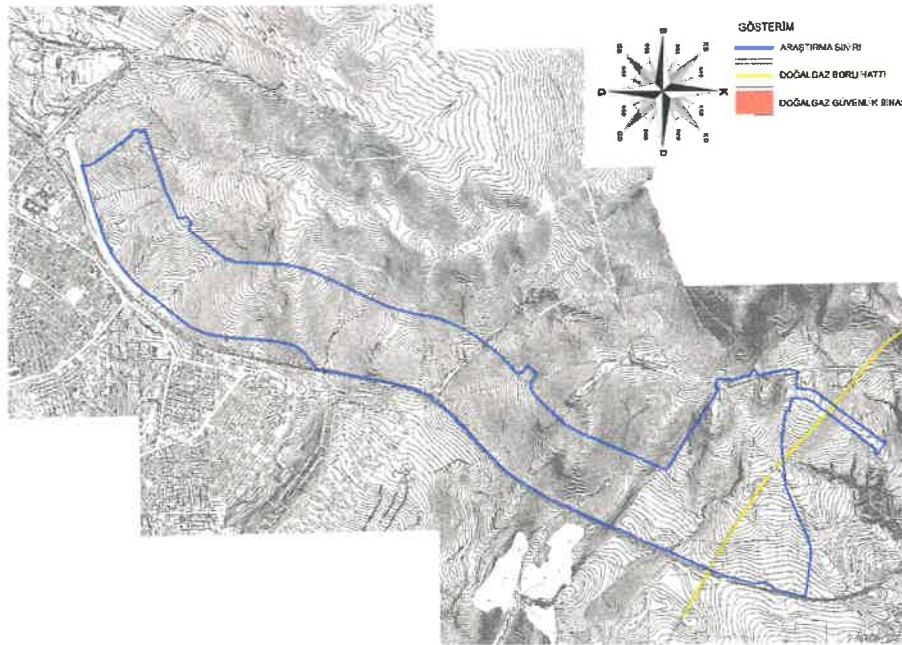
Planlama alanına ilişkin yükseklik kuşakları analizi sonucunda alanın doğudan batıya doğru yüksekliğinin arttığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Planlama alanına ilişkin arazi çalışması sonucunda arazi kullanım verileri elde edilmiştir. Söz konusu alan kalyon stadyumunun güneyinde, Düllük Baba mevkiinde yer alan orman alanın güneydoğusunda, 5. Zırhlı Tugay Komutanlığına ait olan askeri alanın doğusunda, Turgut Özal Bulvarı Çevresi ve batısında yer almaktadır. Arazi çalışması sonucunda;

- Turgut Özal Bulvarı,
- Boş arazi ve askeri alan arazisi
- Gaziray projeleri
- Toprak yollar,
- Doğalgaz tesisi,

gibi kullanımların yer aldığı görülmektedir. Alan içerisinde ve yakın çevresinde en önemli kullanımlardan ve ilçeleri birbirine bağlayan Turgut Özal Bulvarı ve halihazırda Gaziray' a ait Projelendirilmesi yapılmış ve çalışmaları devam eden demiryolları ve istasyonları bulunmaktadır.

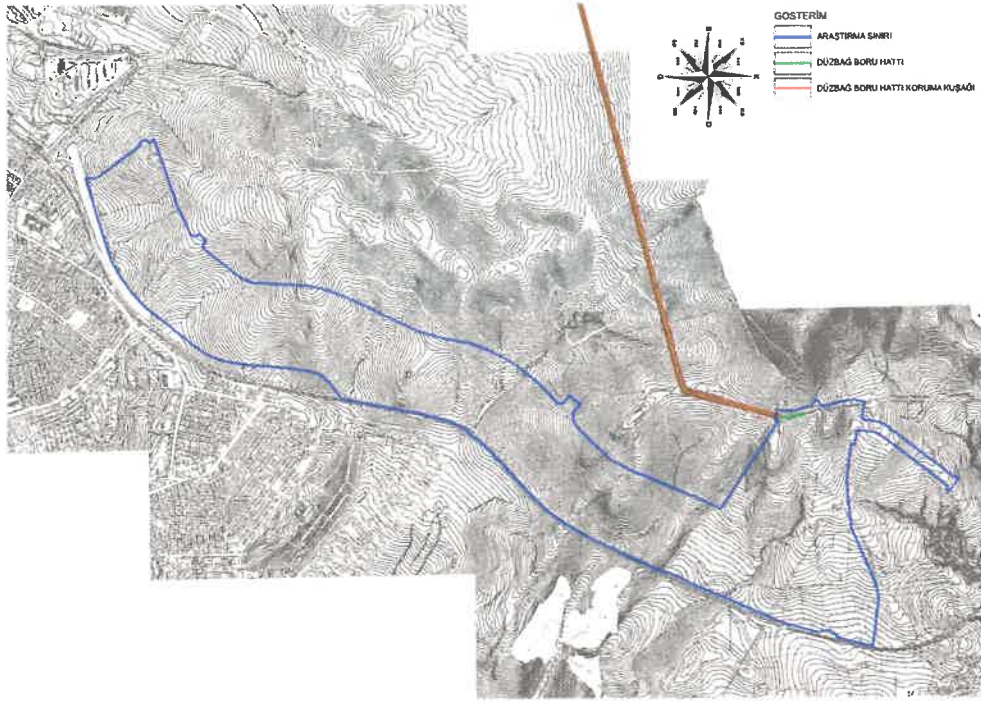
- **Doğalgaz Boru Hattı Analizi**

Harita 18: Doğalgaz Boru Hattı

İlgili kurum ve kuruluşlardan alınan veri ve arazi çalışması sonucunda elde edilen veriler sonucunda Gaziantep organize sanayi bölgesinde başlayarak Şehitkamil ilçe merkezine uzanan doğalgaz hattı bulunmaktadır.

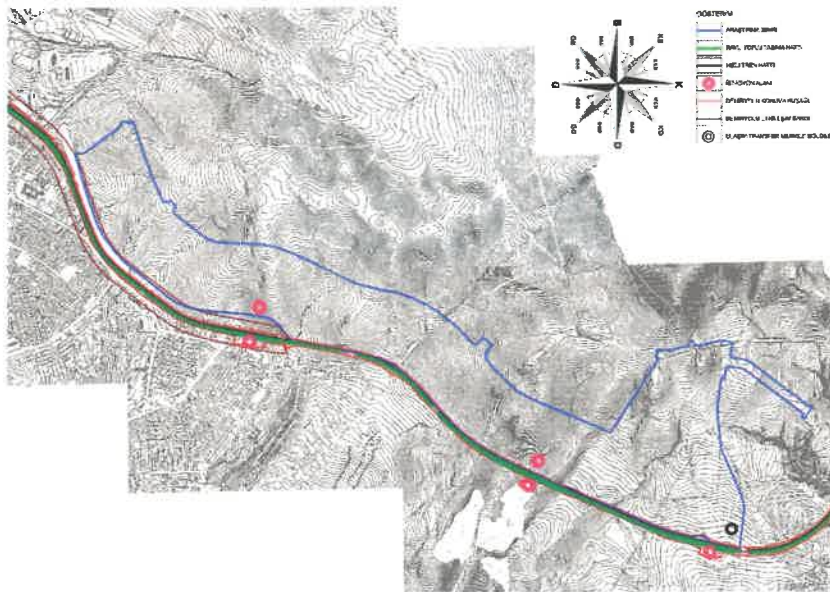
- **Düzbağ Boru Hattı Analizi**

Harita 19: Düzbağ Boru Hattı Analizi

Melen barajı sonrasında Türkiye'nin en büyük içme suyu projesi olan Gaziantep' in 2050 yılına kadar ihtiyacını karşılayacak Düzbağ içme suyu projesi suyun alındığı Göksu çayından Gaziantep ilinin ana deposuna kadar kısmını kapsamaktadır.

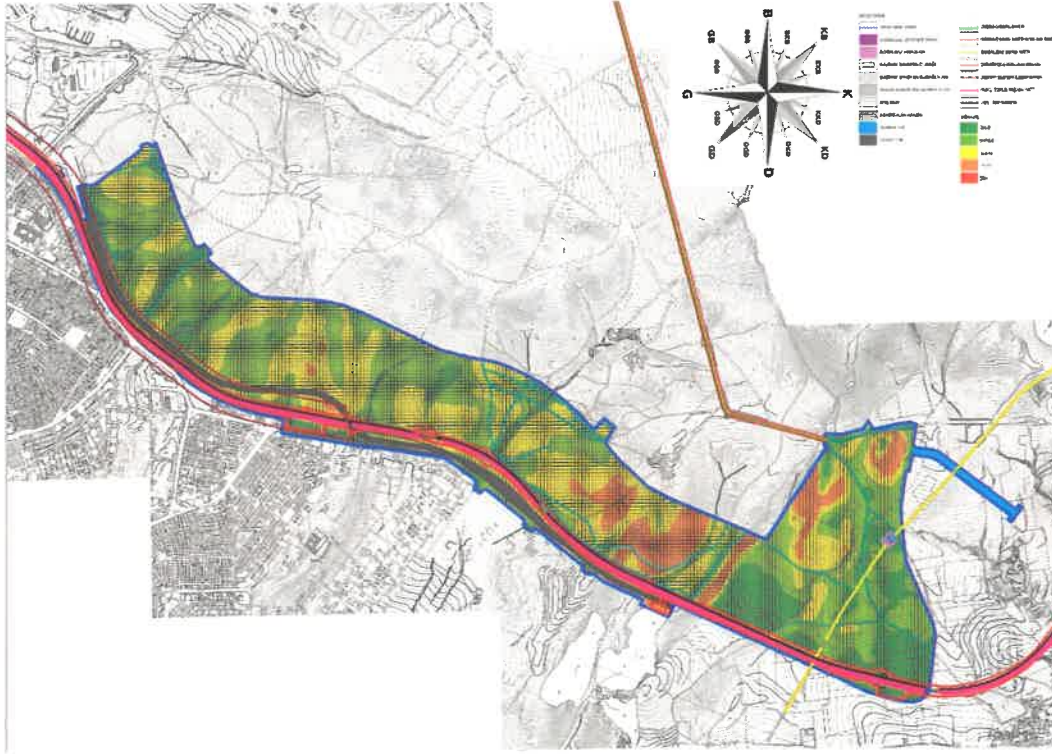
- **Ulaşım Analizi**

Harita 20: Ulaşım Analizi

Planlama alanı ve yakın çevresinde Gaziray' a ait projeler yer almaktadır. İlgili birim içi ve birim dışı alınan görüşler ve istişareler sonucunda Gaziantep il merkezinde mevcut ulaşım türlerine alternatif oluşturulması amacıyla raylı sistem projeleri oluşturulmuştur. Projelerin faaliyete geçmesiyle ulaşım sirkülasyonun rahat ve güvenli bir şekilde sağlanabilmesi için ulaşım transfer merkezi, istasyon alanları, koruma kuşakları vb. alanlar bulunmaktadır.

- **Eşik Analizi**

Harita 21: Eşik Analizi

Planlama alanı ile ilgili olarak ilgili kurum ve kuruluşlardan alınmış veriler ve arazi çalışmaları sonucunda elde edilmiş bilgiler ışında;

- Planlama alanı içerisinde Düzbağ Boru Hattı, Doğalgaz Botu Hattı gibi hatlar yer almakta,
- Planlama alanının topoğrafyası yüzde 0-20 arasında değişmekte,
- Planlama alanının deprem niteliği 0.0-0.2 yer ivmeli düşük seviyededir,
- Gaziray' a ait istasyonlar ve demiryolları projeleri yer almaktadır.

8. PLAN AMACI VE GEREKÇESİ

Dünya üzerinde yer alan kentlerde sanayi devriminin yaşanması ile birlikte 20. Yüzyılın ikinci yarısında itibaren üretim şekillerinde gelişim ve değişimlerin yaşanması, bu süre içerisinde üretim biçimlerine paralel olarak ulaşım, iletişim ve teknolojik gelişmelerin yaşanması ile birlikte kentlerin değişiminde, büyümesinde ve gelişmesinde de değişimler yaşanmıştır. Dünyada yaşanan gelişmeler ile birlikte Gaziantep il bütünü ve özellikle kent merkezinde kentsel mekânda ve kent makro formunda değişimler ve gelişmeler hızlı bir şekilde gelişme göstermiştir.

Kentlerde yaşanan yayılmayla birlikte çevresel, ekonomik ve sosyal maliyetlerin arttığı gözle görülür bir kriter olarak göze çarpmaktadır. Gaziantep il bütünü de ilk planlı çalışma 1930 yıllarda Herman Jansen ile başlamıştır. Yapılan bu planlama çalışması ile birlikte kentin güney ve kuzeyinde işçi konutlarına yer verilmiştir. Bu plan kararlarının kentin gelişmesini yönlendirmesi açısından önemli etkileri olduğu söylenebilir. Yapılaşma yasağı getirilen Değirmişem, İncilipınar, Sarıgüllük gibi Alleben deresinin çevresindeki bağ bahçe düzenindeki tarımsal alanların korunmasını sağlamıştır.

Ülkemizde ve sanayi rollerinin biçildiği kentlerimizde 1950 yıllardan sonra kente göç dalgasının yaşanması ile Karşıyaka mahallesi oluşmuştur. 1950 yıllardan sonra göç dalgasıyla birlikte gelen ülke vatandaşları genelde düşük gelirli olup bunlar Karşıyaka ve Düztepe civarına yerleşmiş ve burada yer seçmişlerdir. Kente yapılan göçler sonrasında nüfus her geçen yıl artarak devam ettiği gibi 1935 yılında kent planında öngörülen gereksinimler ve ihtiyaçları karşılayamadığı gibi plansız yapılaşmalar artmıştır. Buna bağlı olarak kent merkezinde artan ve dıştan göçle gelen nüfusun ihtiyaç ve gereksinimleri de her geçen yıl artarak devam etmiştir.

1950 yıllardan sonra yapılan planlama faaliyetlerinde Gaziantep ilinin coğrafi konumu önemli olması, sınır kapılarına yakın olması ve ipek yolu ticaretinin geçmişten günümüze kadar hala devam etmesiyle birlikte sanayi kenti modeli rol olarak biçilmiştir. Sanayi kenti kapsamında yapılan imar planı çalışmasında Gaziantep ilinin kuzeyinde organize sanayi bölgesi ve gelişme konut alanı, doğusunda GATEM ve KÜSGET çalışma alanları ve kent merkezinde ise askeri alan ile birlikte alanın güneyinde de gelişme konut alanları plan kararlarının alındığı görülmektedir. Sanayi alanlarının gelişimine ve hammadde taşınması ve kente dinamik kazandırması amacıyla E-90 karayolu kurgulanmıştır. Söz konusu planlama faaliyetinin projeksiyon nüfus yılı yaklaşık 2000'li yıllara dayanmaktadır.

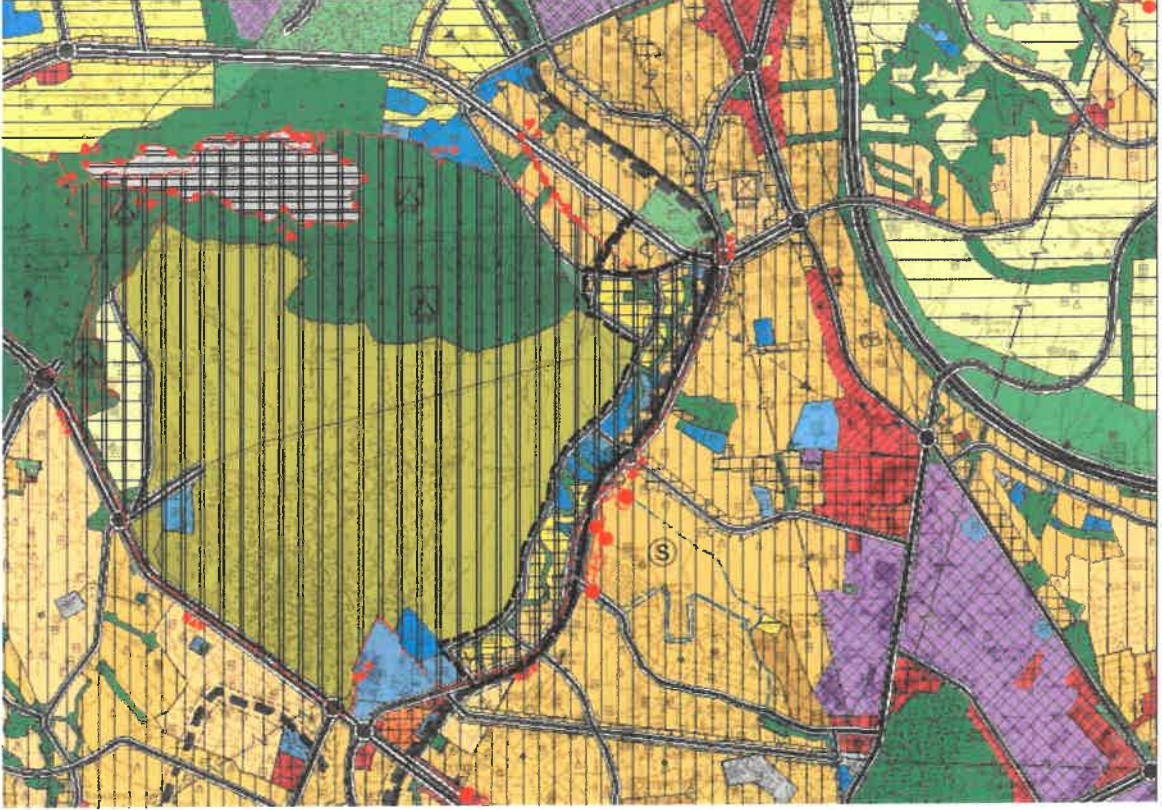
- Planlama alanı içerisinde yer alan karayolu, demiryolu vb. yatırım projelerinin yer alması,
- Kentsel alan içerisinde yer alan askeri alanların kent merkezinde büyük alanlar kaplaması,
- V. Zırlı Tugay Alanı yaklaşık 60 yıl önce, o dönemde kentsel fiziki mekân ve yaşamdan izole ve uzak nitelikteki mevcut alanda kurulmuştur. Mezopotamya bölgesinde ve Tarihi İpekyolu üzerinde yer alan Gaziantep geçmişten günümüze çekim ve odak merkezi olduğundan nüfusu hızla artmakta, gelişmekte ve büyümektedir. İlk kurulduğu yıllarda kentsel alanlardan uzak konumda bulunan V. Zırlı Tugay Alanı, günümüzde ise konut, ticaret, resmi kurum alanları, eğitim tesisleri, Spor Alanları, Ana Ulaşım Arterleri vb. kentsel alanların ortasında kalmış durumdadır. Yaklaşık 60 yıldır hizmet veren V. Zırlı Tugay'ın içinde yer alan yapı, tesis ve binalar güncel standartların altında olduğundan hem can ve mal güvenliği açısından hem de askeri hizmetlerin verimliliği açısından beklentilerin çok altındadır. Ayrıca, V. Zırlı Tugay Alanı, askeri eğitim ve tatbikatlar için de günümüzde gereksinimleri karşılamakta yetersiz durumda kalmıştır. Kısaca özetlenen tüm bu hususlar kapsamında V. Zırlı Tugay Alanı'nın mevcut yerinden çıkarak, 60 yıl önce de yapıldığı gibi kentsel fiziki mekân ve yaşamdan uzak ve izole, askeri hizmetler açısından daha güvenli bir bölgeye taşınması zorunlu hale gelmesi,
- Milli Savunma Bakanlığı'nın 5.Zırlı Tugayın taşınması için kentimizin kuzeyinde Şehitkamil ilçesi Akçagöze, Akçaburç, Kızıkhmurkesen, Tekirsin, Uğurca, Yayıktaş, Çaykuyu ve Yavuzeli ilçesi Bakırca Mahalle sınırları içerisinde yaklaşık 4400 ha. alanda yeni askeri alan yer seçimi yapması,
- Buradan hareketle 2019 yılında V. Zırlı Tugay Alanı'ndan boşalacak alanda, Gaziantep'in vizyon projesi olarak hazırlanan Medeniyet Şehri Projesinin geniş katılımların olduğu birçok platformda detaylı ve şeffaf bir şekilde tanıtım ve anlatımları yapılmıştır. Tanıtımı yapılan Medeniyet Şehri Projesi, modern, sürdürülebilir, ekolojik, özgün kent kimliğine ve mimari tipolojisine uyumlu, proje alanı içinde ve çevresinde mevcut ağaçlık dokuyu koruyan, hem bu alana gelecek olan nüfusa hem de kentin geneline hizmet verecek nitelikte sosyal donatı alanları ile açık ve yeşil alanlarına sahip olan bir vizyon projesidir. Bu vizyon projesi kapsamında revizyon imar planı 2019 yılında tanıtımı yapılan Medeniyet Şehri Vizyon Projesine ve Proje Ana Kararlarına uygun şekilde proje bütünlüğü ve sürekliliği kriterleri çerçevesinde hazırlanacak olması,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından 5. Zırlı Tugay Alanının yeni askeri alana taşınması amacıyla kurumlar arası iş birliği protokolü imzalanmış olması,
- 5. Zırlı Tugay Alanının taşınması sonrasında kent merkezi ortasında mevcut alanın kent bütününde yaşayan insanların ihtiyaçlarını giderebilmek üzere kazandırılmak istenmesi,
- Kentin ve yörenin geleneksel ve özgün kimliğine uygun olarak güncel ve geleceğe yönelik olarak tüm kentsel gereksinimleri karşılayacak nitelikte sürdürülebilir, modern, planlı, altyapılı, bütüncül, ekolojik, çevresine ve doğaya uyumlu geçmişin izlerini taşıyan yeni bir kentsel yaşam alanı oluşturmak,

Gibi sebepler ve gerekçeler neticesinde plan revizyonu hazırlanmıştır.

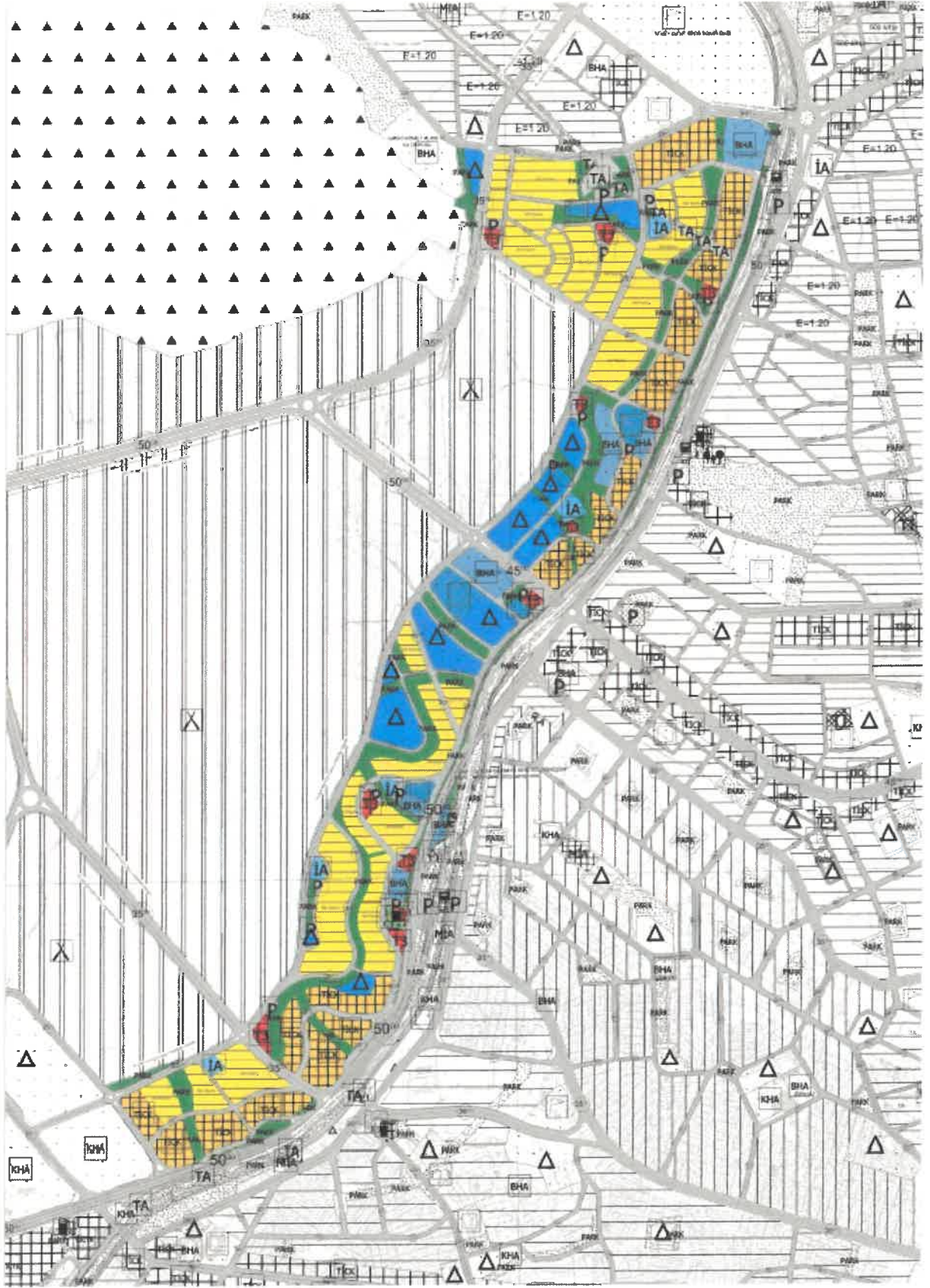
9. MEVCUT İMAR PLANLARI

9.1. MEVCUT 1/25000 VE 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI

Gaziantep Büyükşehir belediyesince onaylanan mevcut 1/25000 ve 1/5000 ölçekli nazım imar planında söz konusu planlama sahası; konut alanları, kentsel çalışma alanları, eğitim tesis alanları, sağlık tesisi alanları, ibadet alanları, teknik altyapı alanları, açık ve yeşil alanlar ve imar yolları şeklinde görülmektedir.

Harita 23: Mevcut 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı

Harita 24: Mevcut 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı

10.ÖNERİ İMAR PLANLARI

10.1. 1/25000 VE 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI VE KARARLARI

Bahse konu alanda imar planı revizyon ile;

- İl ve ilçe bütününde barınma ihtiyacının karşılanması amacıyla konut alanları ve ticari fonksiyon sürekliliğinin, canlılığının ve devamlılığının sağlanarak kentsel mekânda bölgesel çekim kuvvetinin oluşturulması amacıyla ticaret+konut alanlı karma kullanım alanları,
- Planlama alanında yaşayacak nüfusun gündelik ihtiyaçlarının karşılaması amacıyla ticaret birimlerinin yer alacağı (T3) ticaret alanları,
- Belediye hizmetlerini daha etkin, verimli ve sürekliliğinin sağlanması amacıyla Büyükşehir Belediyesi Hizmet Alanları,
- Planlama alanı içerisinde kurgulanan yol ağı sonrasında oluşacak araç ile erişimde ve kent içerisinde bulunan her türlü aracın yakıt ve ikmal ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla akaryakıt+lpg satış ve servis istasyonu alanları,
- Planlama alanı ve yakın çevresinde yer alan ve alacak nüfusun eğitim çağındaki bireyler için eğitim alanları,
- Planlama alanı ve yakın çevresinde yer alan ve alacak nüfus için sağlık alanı ve ibadet alanları,
- Planlama alanı güneyinde yer alan önemli kamu yatırımları da göz önünde bulundurularak açık ve yeşil alanların kurgusu yer alarak park alanları planlanmıştır.

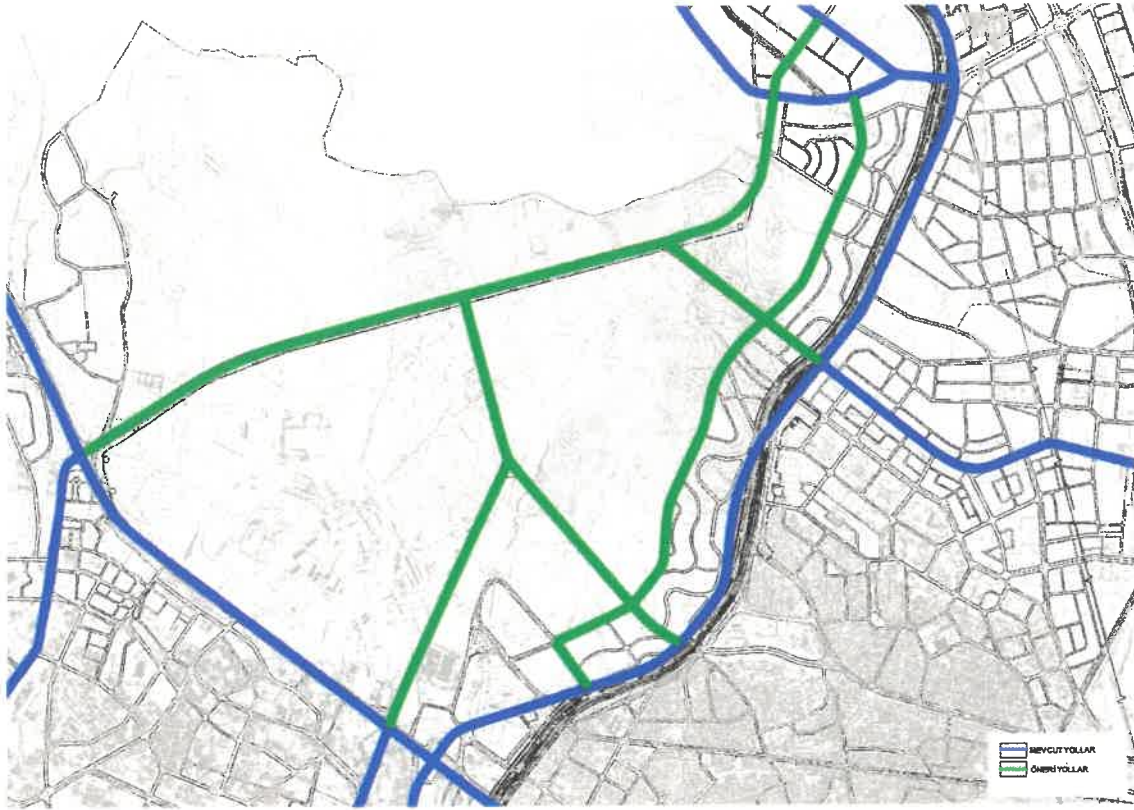
Bahse konu alan yaklaşık 211 ha olup içerisinde brüt yoğunluğa göre yaklaşık 20.000 kişi olacağı öngörülmektedir. Brüt Nüfus Yoğunluğu ise; Brüt yapı alanı, imar parsellerinin tamamı ile bunların kendi kullanımları için gerektirdiği yeşil alanlar, kentsel sosyal ve teknik altyapı alanları ve iç yollar dahil edilerek belirlenmiştir. Planlama alanında araç ve yaya sirkülasyonun sağlanması amacıyla imar yolları kurgulanmış ve alternatif ulaşım türlerinin oluşacağı toplu taşımanın teşviki ve artırılması amacıyla Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin projelendirdiği raylı toplu taşıma hatları ve istasyonları planlama alanı içerisinde kurgulanmıştır. Medeniyet Şehri projesi bütünü kapsamında Şehirgösteren kavşağından kalyon stadyum bölgesine yeni bir ulaşım aksı planlanmıştır. Bağlanan bu ulaşım aksı teşekküldeki D-400 karayolu ve Turgut Özal bulvarının alternatif aksı niteliğinde olup yeni planlanan bu yol mevcut teşekküldeki yolların trafik yükü ve yoğunluğunu azaltacak nitelikte olacaktır. Bununla

birlikte İbrahimli ve Güvenevler bölgesinden gelen Abdulkadir Aksu bulvarının devamı ile Kayaönü ve 8 Şubat bölgesinden gelen Hafız Tevfik Caddesinin devamı planlama alanı içerisinde kavşaklandırılmak suretiyle birleştirilmiş olup bu birleştirilen akslar ile şehirler arası otogar bölgesinden gelen M. Saip Konukoğlu bulvarı yeni planlanan imar yoluna bağlanarak güçlü bir ulaşım sistemi kurgulanmıştır. Böylece Şehirgösteren, Güvenevler-İbrahimli, 8 Şubat-Kayaönü, şehirler arası otogar ve Stadyum Bölgeleri yeni imar yollarıyla bütüncül ve sürekliliği olan yollarla bağlanarak şehir trafiğinin mevcut yükü azaltılmış olacaktır.

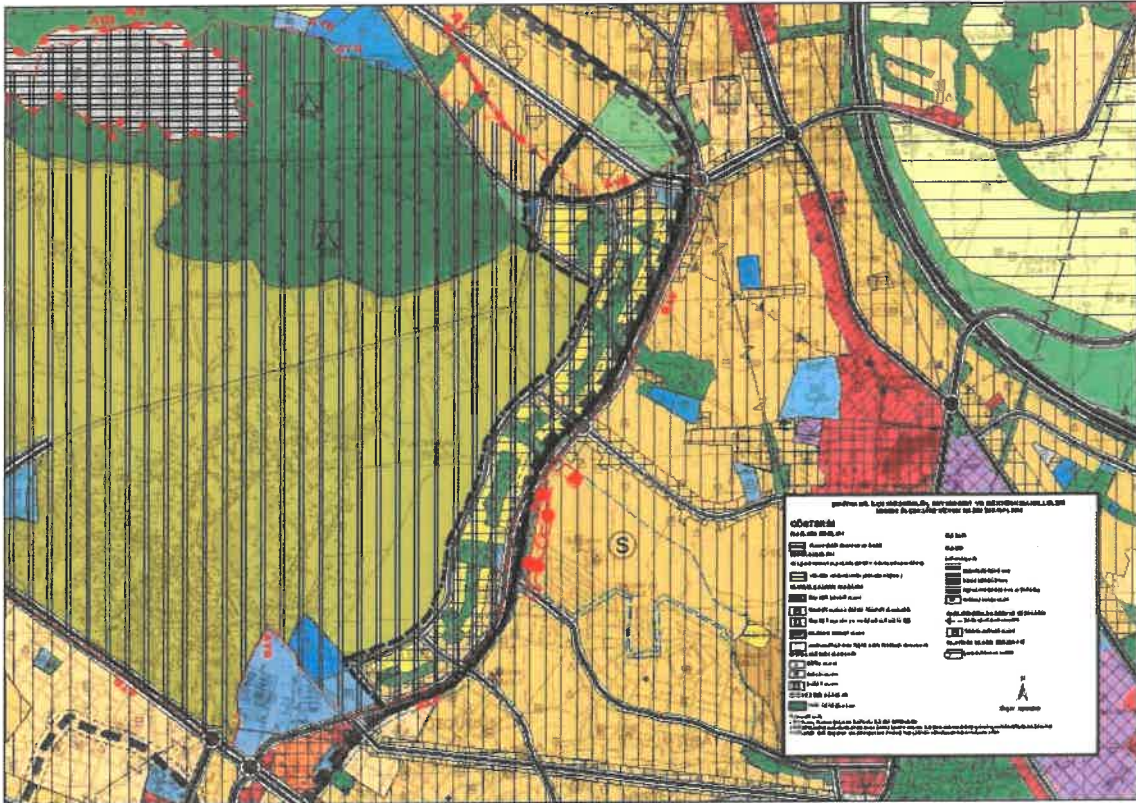
Ayrıca konu alanın kuzeyinde ve batısında halihazırda askeri alan bulunduğundan kuzey ve batı bölgesinde planlamanın bütünlüğü ve sürekliliği bu planlama çalışmasında yeterince gösterilememiştir. Askeri alanların tamamen kent merkezi dışına taşınması kapsamında bahse konu planlama alanı ile bütünlük süreklilik, sosyal donatı ilişkin mevcutta göre daha kuvvetli ve özellikle açık ve yeşil alan ilişkisinin daha da kuvvetlendirileceği bir durum ortaya konulacaktır.

Planlama ilke esasları doğrultusunda özellikle alanın güneybatısında bulunan eğitim tesisleri (ilkokul, ortaokul, lise alanları), resmi kurum alanı (il emniyet müdürlüğü kampüs alanı), kuzeydoğusunda kalyon stadyumu ve sağlık tesisi alanı şeklinde büyük kamusal yatırımlar yer almakla birlikte il bütünü, planlama alanı ve yakın çevresine kattığı sosyal altyapı alanları etkisi ve çekim gücü oldukça fazladır. Bu bağlamda bakıldığında planlama alanı içerisinde yer verilen kentsel ve sosyal teknik altyapı alanları ve açık yeşil alan kurgusu ve dağılımı bunlara göre yapılmıştır.

Medeniyet Şehri Proje bütünü yaklaşık 1100 hektarlık askeri alanı kapsamaktadır. Kurumlar arası yapılan protokol gereği 5. Zırhlı Tugay Komutanlığı ve tesislerinin taşınması uzun bir zaman alacağından revizyon konusu Medeniyet Şehri planlama Alanının 1. Etabı olarak karşımıza çıkmaktadır. Medeniyet Şehri Projesi geneli içerisinde özellikle mevcuttaki ağaçlık alanları millet bahçesine dönüştürülerek aktif yeşil alan olarak planlanacaktır. Planlama bütününde bölgeye gelmesi öngörülen projeksiyon nüfusuna ait sosyal donatı alanları ve açık ve yeşil alanlar Medeniyet Şehri Projesi bütününde yönetmelikteki standartlara uygun olacak şekilde yer alacaktır.

Harita 25: Mevcut ve öneri ulaşım aksları

Harita 26: Öneri 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı

1/25000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLAN NOTLARI

1. BU PLAN, PLAN AÇIKLAMA RAPORU İLE BİR BÜTÜNDÜR.
2. ASKERİ ALAN İÇERİSİNDE GÖSTERİLMİŞ OLAN İMAR YOLLARI ŞEMATİK OLUP PLAN BÜTÜNÜNDE YAPILACAK ÇALIŞMALARDA TEKRARDAN DÜZENLENEBİLECEKTİR.
3. BELİRTİLMİYEN HUSUSLARDA 3194 SAYILI İMAR KANUNU İLE BU KANUNA GÖRE ÇIKARILAN YÖNETMELİKLERİN VE GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İMAR YÖNETMELİĞİ'NİN HÜKÜMLERİNE UYULACAKTIR.

1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLAN NOTLARI

1. 1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANINDA ÇEŞİTLİ ARAZİ KULLANIM VE YERLEŞME ALANLARINA AİT SINIRLAR ŞEMATİK OLARAK GÖSTERİLDİĞİNDEN, BU PLAN ÜZERİNDEN ÖLÇEĞİ İLE ÖLÇÜ ALINAMAZ VE YER TESPİTİ YAPILAMAZ.
2. PLANLAMA ALANINDA 1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANINA DAYALI PARSELASYON PLANI ONANMADAN UYGULAMAYA GEÇİLEMEZ.
3. ASKERİ ALAN İÇERİSİNDE GÖSTERİLMİŞ OLAN İMAR YOLLARI ŞEMATİK OLUP PLAN BÜTÜNÜNDE YAPILACAK ÇALIŞMALARDA TEKRARDAN DÜZENLENEBİLECEKTİR.
4. BU PLAN, PLAN AÇIKLAMA RAPORU İLE BİR BÜTÜNDÜR.
5. BELİRTİLMİYEN HUSUSLARDA 3194 SAYILI İMAR KANUNU İLE BU KANUNA GÖRE ÇIKARILAN YÖNETMELİKLERİN VE GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İMAR YÖNETMELİĞİ'NİN HÜKÜMLERİNE UYULACAKTIR.

Bülent ÇEKİLMEZ

Şehir Plancısı